

Skattebroms i kommuner och regioner

Sedan 2022 har statens andel av välfärdens finansiering minskat. Regeringen Kristersson vill dessutom att kommuner och regioner ska sänka skatten. Detta hotar välfärdens finansiering.

INNEHÅLLET I KORTHET

- Regeringen Kristersson vill införa en skattebroms och ett skattesänkingsbidrag för att få kommuner och regioner att sänka kommunalskatten.
- Regeringens utredning utgår från att högre skatt alltid minskar viljan att arbeta. Den tar inte hänsyn till empirisk forskning som visar att skatt finansierar till exempel barn- och äldreomsorg som är avgörande för att personer med omsorgsansvar ska kunna jobba.
- Förslagen har kritiserats för att de kan leda till att kommuner och regioner:
 - sänker ambitionerna i välfärden,
 - agerar kortsiktigt,
 - tvingas höja skatten ännu mer för att betala statens straffavgift. Detta drabbar främst glest befolkade kommuner som redan har svårt att finansiera välfärden.
- Svensk välfärd är underfinansierad och regeringen Kristersson har urholkat statsbidragen. Det behövs en modell där staten tar ett större ansvar och statsbidragen räknas upp på ett förutsägbart sätt.

Staten har dragit sig tillbaka

Under mandatperioden 2022 till 2026 har regeringen Kristersson genomfört stora skattesänkningar. I LOs *Fakta och fördjupning* [Staten drar sig tillbaka](#) visas att statsbidragen till kommuner och regioner inte har räknats upp i takt med kostnadsutvecklingen. Staten har dragit sig tillbaka från finansieringen av vård, skola och omsorg.

Under lång tid har välfärdens uppdrag växt, bland annat kan fler sjukdomar behandlas, fler människor lever med kroniska sjukdomar, fler barn är inskrivna i förskola och fritidshem och LSS-verksamheten har utökats. Dessutom ställer staten krav på kostnadsdrivande marknadslösningar, som obligatoriskt vårdval enligt LOV i primärvård.

Statens finansiering av välfärden har inte ökat i samma takt som uppdraget har blivit mer omfattande. Brist på resurser påverkar kvaliteten i vård, skola och omsorg. Helt avgörande för god kvalitet är personal med rätt kompetens och rätt förutsättningar. I dag är arbetsvillkoren i välfärden mycket pressade. Drygt hälften av personalen inom vård, skola och omsorg har, det senaste året, övervägt att lämna sitt yrke. En majoritet av personalen anser att arbetsvillkoren har försämrats under de senaste fyra åren.

Vill även att kommunalskatten sänks

Förutom att strama åt statsbidragen till kommuner och regioner, vill regeringen Kristersson att kommunalskatterna ska sänkas. Därför tillsatte regeringen en utredning med uppdrag att lämna förslag på statliga åtgärder som motverkar ökande skattesatser och stimulerar skattesänkningar i kommuner och regioner.

Utredningens slutbetänkande SOU 2026:20 *Belägg för broms* har två huvudförslag: en skattebroms och ett skattesänkarsbidrag (se faktaruta). Utredningen lämnar även förslag om bland annat förändrad beräkning av jobbskatteavdrag, krav i kommunalagen på hög effektivitet samt skyldighet för kommuner och regioner att redovisa en motivering till en höjd skattesats i budgeten.

FAKTA SKATTEBROMS OCH SKATTESÄNKNINGSBIDRAG

Regeringen Kristersson tillsatte en utredning med uppdrag att ta fram förslag för att stärka de ekonomiska incitamenten till lägre kommunalskatter, alltså att göra det dyrare att höja skatten och mer lönsamt att sänka den. Huvudförslagen i utredningen SOU 2026:20 *Belägg för broms* är:

- **Skattebroms.** En kommun eller region som höjer skattesatsen måste betala en avgift till staten på intäktsökningen. Avgiften är 25 procent första året, andra året 15 procent och tredje året 10 procent för att därefter fasas ut helt.
- **Skattesänkingsbidrag.** En kommun eller region som sänker skattesatsen får ett bidrag från staten enligt samma modell som skattebromsförslaget. Alltså ett bidrag på 25 procent av intäktsbortfallet första året och därefter ett nedtrappat bidrag.

Om kommunalskattesatserna skulle fortsätta att utvecklas som år 2015–2026 skulle förslagen ge en nettointäkt till staten på i genomsnitt 620 miljoner kronor per år, enligt utredningens beräkningar.

Utredningens analys och argumentation för förslagen utgår från en nationalekonomisk teori om att skatt alltid minskar viljan att arbeta. Teorin tar inte hänsyn till vad skatteintäkter finansierar. Den här teoretiska modellen stämmer inte med den empiri som finns på området.

I rapporten [Skatta eller gråta](#) görs en genomgång av den empiriska litteraturen kring skatter och arbetsutbud. Den visar att sysselsättningsgraden är som högst i länder med högre skatt på arbete. Att det finns tillgång till skattefinansierad verksamhet som barn- och äldreomsorg, infrastruktur och andra offentligt tillhandahållna tjänster verkar vara viktigare för sysselsättningen än skattenivån.

Kritik av förslagen

Utredningen SOU 2026:20 *Belägg för broms* har varit ute på remiss och förslagen har kritiserats av flera tunga instanser. [Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU](#), skriver att det

”inte nödvändigtvis är så att alla skattehöjningar är icke önskvärda”. [Statskontoret](#) och [Konjunkturinstitutet](#) avstyrker förslagen om skattebroms och skattesänkingsbidrag. Det gör även de fackliga centralorganisationerna [LO](#), [TCO](#), [Saco](#) samt bland annat [Akademikerförbundet SSR](#) och [PRO](#).

Oönskad ambitionssänkning i välfärden

Remissinstanserna konstaterar att en risk med skattebromsförslagen är att ambitionerna i välfärden sänks. Statskontoret delar utredningens bedömning ”att det finns en risk att införandet av en skattebroms utan att samtidigt erbjuda en alternativ finansieringskälla skulle framtvinga en oönskad ambitionssänkning i sjukvården.”

Kortsiktigt agerande

Flera remissinstanser pekar på risken att kommuner och regioner agerar kortsiktigt. I utredningen konstateras att 1990-talets skattestopp ledde till att många kommuner och regioner sänkte nivån på underhållet, vilket har påverkat sektorns behov av investeringar långt in på 2000-talet. Det finns även exempel på att kommuner och regioner har sålt fastigheter som de därefter hyrt dem till en högre kostnad.

Högre skattehöjning med statlig avgift

Remissinstanserna tar även upp risken att vissa kommuner och regioner kommer att behöva höja skatten mer än vad som krävs för att finansiera välfärden, för att kunna betala avgiften till staten. Förslagen kommer gynna kommuner med stark skattekraft och god förmåga att finansiera sin välfärd. De kan sänka skatten och få statliga bidrag. Glest befolkade kommuner, som redan har svårt att finansiera välfärden, kommer drabbas. Det går tvärt emot den analys och de förslag som fanns i Utjämningskommitténs betänkande SOU 2024:50 *Nätt och jämnt*. Regeringen har inte gått vidare med förslagen om mer omfördelning i det kommunala utjämningsystemet.

Bättre åtgärder för att undvika kommunalskattehöjningar

LO anser att resurserna till välfärden behöver öka, inte minska. Det behövs för att trygga en välfärd med hög kvalitet som fördelas efter behov, där välfärdens personal har rimliga arbetsvillkor. Det

behövs även resurser för att möta den demografiska utvecklingen med fler äldre och för att hantera klimatanpassning och uppbyggnad av civilförsvaret och beredskap.

Samtidigt bör skattehöjningar i kommuner och regioner undvikas av jämlikhetsskäl. Invånare i glesbygdskommuner betalar redan högre skatt än invånare i storstadskommuner. Om staten fortsätter att dra sig tillbaka från finansieringen av välfärden ökar risken för att kommuner och regioner med höga skattesatser tvingas till ytterligare höjningar.

Det finns bättre åtgärder för att undvika kommunalskattehöjningar än skattebromsförslagen. Finansieringen av välfärden behöver stärkas och bli mer långsiktigt hållbar. Staten har andra skattebaser än inkomst, såsom kapital och konsumtion, och kan därför ta ett större ansvar för välfärdens långsiktiga finansiering genom att:

- indexera statsbidragen mot löner, priser, befolkningstillväxt och konjunktur,
- stå för hela kostnadsökningen av en åldrande befolkning,
- uppdatera det kommunala utjämningsystemet för att skapa mer jämlikhet mellan olika kommuners invånare, både utifrån socioekonomi och geografi,
- avveckla kostnadsdrivande marknadslösningar i välfärden, som tvingande vårdval inom primärvården.

Den här bottenplattan är nödvändig för att stoppa dagens urholkning av välfärdens finansiering.

Enligt utredningen är det framför allt skatten till regionerna som har ökat. Den utvecklingen finns i många länder, där en större andel av inkomsten läggs på vård ju rikare befolkningen blir. Skattefinansierad verksamhet ska bedrivas effektivt, men det behövs en politisk diskussion om vad skatter används till och vad vi vill finansiera gemensamt. [Akademikerförbundet SSR](#) skriver i sitt remissyttrande:

”Det är helt rimligt att förväntningarna på åtgärder riktade mot hälsa blir viktigare när grundläggande materiella behov är mer uppfyllda, och det ligger i politikens uppdrag att tillgodose detta behov och efterfrågan – inte motarbeta det.”

Läs mer

Akademikerförbundet SSR (2026) [Remissvar: Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser \(SOU2026:20\)](#)

IFAU (2026) [Remissyttrande Belägg för broms? SOU 2026:20](#)

Konjunkturinstitutet (2026) [Remissvar Belägg för broms \(SOU 2026:20\)](#)

LO och Tankesmedjan Tiden (2020) [Skatta eller gråta. Om marginalskatternas betydelse för arbetsutbudet](#)

LO (2026a) [LOs yttrande över Nätt och jämnt. Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn SOU 2024 nr 50](#)

LO (2026a) [LOs yttrande över Remiss ang Belägg för broms? – Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser SOU 2026 nr 20](#)

LO (2026b) [Fakta och fördjupning. Staten drar sig tillbaka](#)

LO (2026c) [Vad krävs för att välfärdens personal ska vilja jobba kvar och fler söka sig till välfärdsyrken?](#)

LO (2026d) [Välfärdsgapet 2025](#)

PRO (2026) [Remissyttrande över betänkandet Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser](#)

Saco (2026) [Remissvar Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser \(SOU 2026:20\)](#)

SOU 2026:20 [Belägg för broms](#)

Statskontoret (2026) [Statskontorets yttrande över betänkandet Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser \(SOU 2026:20\)](#)

TCO (2026) [Remissyttrande Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser SOU 2026:20](#)

DÄRFÖR ÄR VÄLFÄRDEN VIKTIG FÖR LO

I Sverige är vård, skola och omsorg politiskt styrda och gemensamt finansierade. Det är smart och rättvist. Både enskilda individer och hela samhället gynnas av en välfärd av hög kvalitet till alla, anpassat efter individens behov.

LO följer utveckling inom vård, skola och omsorg varje år i rapporten [Välfärdsgapet](#).